

عنوان مقاله:

چهره ژانوسی پوپولیسیم: دموکراسی زدایی یا دموکراتیزه کردن دموکراسی؟

محل انتشار:

فصلنامه دولت پژوهی، دوره 8، شماره 32 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 32

نویسنده:

محسن عباس زاده مرزبالی - استادیار علوم سیاسی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران

خلاصه مقاله:

خیزش های پوپولیستی، به عنوان یکی از نمایان ترین جلوه های حیات سیاسی در سال های اخیر، از «بحران بازنمایی» به معنای موثر نبودن سازوکارهای نهادی موجود برای نمایندگی مطالبات مردم حکایت دارند. در شرایطی که رویکردهای لیبرال دموکراتیک در مواجهه با این وضعیت، خطر «توده ای شدن» دموکراسی ها و ظهور نسخه های جدید اقتدارگرایی را هشدار می دهند، رویکردهای رادیکال دموکراتیک آن را امکانی برای بازسازی دموکراسی در نظر می گیرند. پرسش این است که چه متغیرهایی را می توان در ارزیابی متعارض از پیامدهای پوپولیسیم برای دموکراسی تعیین کننده دانست؟ پژوهش حاضر بر این مفروض بنا می شود که ارزیابی های متعارض از تأثیر پوپولیسیم بر دموکراسی تابعی از نوع نگرش به رکن محوری مقوم دموکراسی (حاکمیت قانون یا اراده عمومی؟) و نوع تلقی از پوپولیسیم (روش حکمرانی یا جنبش بر سازنده اراده جمعی؟) است. با لحاظ مفروضه های بنیادین دو رویکرد دموکراتیک متعارض (لیبرال و رادیکال)، فرضیه پژوهش حاضر این است که پیامدهای پوپولیسیم برای دموکراسی را می توان تابعی از «نوع برهم کنش چند متغیر» دانست: (۱) محتوای گفتمان پوپولیستی (مفصل بندی برابری طلبانه یا تمایز طلبانه مطالبات منکثر؟)، (۲) بستر ظهور پوپولیسیم (ساختار دموکراتیک یا اقتدارگرا؟)، (۳) استراتژی متقابل بازیگران سیاسی اپوزیسیون و پوزیسیون (اتصال یا انفصال میان سیاست خيابانی و نظام نهادی؟). در توجیه این فرضیه، مقاله حاضر در قالب یک چارچوب نظری ترکیبی امکانات رویکردهای لیبرال و رادیکال به دموکراسی را به کار می گیرد. نتیجه آن که پوپولیسیم، به منزله سایه همیشگی دموکراسی نمایندگی، با توسل به انگاره «حاکمیت مردم» حاوی امکان های متعارضی در تضعیف یا ارتقای دموکراسی است: از رادیکالیسم عقیم منتهی به اقتدارگرایی تا اصلاح طلبی رادیکال حامل فرصت احیا دموکراسی.

کلمات کلیدی:

بحران نمایندگی، مطالبه، مردم، ایدئولوژی میزبان، جنبش

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1632141>

